

D.

1. F r a n k r i g.

Det i Decbr. f. A. udkomne Keiserlige Universitets Decret angaaende Lyceerne er af følgende Indhold. I Lyceerne optages kun saadanne unge Mennesker, som allerede kunne læse og skrive; dog ansættes Baccalaurer som Lærere for at give Undervisning i begge disse Færdigheder. Cursus varer i 6 Aar; 2 Aar opofres til Grammatiken, 2 til Humaniora, med hvilke tillige den mathematiske Undervisning begynder, 1 Aar til Rhetoriken, 1 til den specielle Mathematik. I Lyceerne i Academiernes Hovedsteder finder ogsaa et Læreaar i Philosophien Sted. I det ander Aar blive Eleverne, foruden med det Græske, ogsaa gjort bekendte med den bibelske Historie og den hedenste Mythologie. For Candidaterne i Philosophien foredrages, det latinske eller franske Sprog, Logik, Metaphysik, Moral og philosophisk Historie. I de sædvanlige Lyceer undervises blot i Elementerne af Physik og

Chemie; i Hovedstederne i det philosophiske Cursus ogsaa i Optik og Astronomie. Hine have 8, disse 10 Lærere, det i Paris endnu een Lærer mere. Af Lærestolene hører den i Philosophien og den høiere Mathematik til 1ste, den i Physiken, Mathematiken og Humaniora til 2den, de øvrige til 3die Klasse. Professorerne i den 1ste Klasse høre til Facultetet, men staae, naar de ere i Lyceet, under Proviforen. Blandt gamle latinske Auctorer kunne vælges: Quinctilian, Cicero, Livius, Tacitus, Virgil, Horats, Sallust, Curtius, Cæsar, Justin, Ovid, Nepos, Phædrus; blandt græske: Homers Iliade, Demosthenes, Xenophons Cyropædie, Plutarch, Lucian, Isocrates, Evangelisten Lucas og Esop. For den philosophiske Klasse ere foreslagne: Plato, Aristoteles, Cicero, Baco, Cartesius, Pascal, Locke, Leibniz, Malebranche, Fenelon, Clarke, Wolf, S'Gravesande, Burlamaqui, Condillac, Eulers Breve til en Prinsesse, Bonnet.

(Af Hall. Allg. Lit. Zeit. Januar 1810. No. 27.)

Organisationen af det Keiserlige franske Universitet er nu næsten tilendebragt. Inspectore:ne og Secretærerne ved de 28 Academies i Riget ere

allerede udnævnte i Aix, Amiens, Angers, Besançon, Bordeaux, Bourges, Brüssel, Caen, Cahors, Clermont, Dijon, Douai, Grenoble, Lüttich, Limoges, Lyon, Mainz, Metz, Montpellier, Nancy, Nismes, Orleans, Pau, Poitiers, Rennes, Rouen, Strasbourg og Toulouse; ligeledes Lærerne ved Lyceerne af første Klasse i Bordeaux, Brüssel, Lyon, Marseille, Mainz, Strasbourg og Versailles; af anden Klasse i Amiens, Angers, Besançon, Caen, Douai, Lüttich, Metz, Montpellier, Nantes, Nismes, Orleans, Rennes, Rheims, Toulouse; og af tredie Klasse i Avignon, Bourges, Brugge, Cahors, Clermont-Ferrand, Dijon, Gent, Grenoble, Limoges, Moulins, Nancy, Napoleon-Ville, Pau, Poitiers og Rhodes. Organisationen af Academierne i Turin og Genua er endnu udsat.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Jan. 1810. Int. Bl. 2 St.)

Det keiserlige Universitets Stormester har under 30 Marts d. A., efter en Beslutning af Universitetsconseilet, bekendtgjort, at første Torsdag i næstkommende Junii Maaned skal i alle Rigets Lyceer af Professorene i Rhetoriken holdes en latinsk Tale i Anledning af Keiser Napoleons Formæ-

ling med Erkehertuginde Marie Luise af Østerrig. Alle disse Taler skulle strax i Afskrift indsendes til Universitetets Stormester, og prøves af en Commission. Den bedste iblandt dem skal krønes med en Præmie af en Medaille af 100 Napoleonsd'orers Værdie, og trykkes paa Universitetets Bekostning.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. April 1810. Int. Bl. No. 31.)

Vor Tidsalder er, som det ofte har forekommet os, endnu ikke kommen i det Reene med, — om man endog deri er eenig, at vor lærde Dannelse skal gaae ud fra Læsningen af de Gamle — hvorledes man dog egentlig skal begynde, for at høste den rigtige Nytte af denne Læsning, og hvort denne skal bestaae og sættes. For nu alene at tale om Frankrig, saa synes man her i Underviisningen ved Lyceerne for det meste at regne paa Oversættelse. En Mængde Oversættelser af Klassikere ere derfor udfomne og udfomme endnu. En stor Deel af dem er vel ogsaa Yndlingsarbejder af Lærde, og Forsøg paa, med Held at oversætte en Skribent i de nyere Sprog; men flere af dem ere aabenbar indrettede blot for Skolerne; ogsaa

forfærdigede af Lærde, som det synes i den Hensigt, at de skulle tiene Ungdommen deels til at forstaae Klassikerne, deels ogsaa til Anviisning, hvorledes de bør oversætte de Auctorer, som de læse. At Færdigheden i at fatte Tankerne og i derefter at danne eller uddanne det Franske paa den Maade vil vinde, omtvivle vi ikke. Men paa den anden Side er det ikke tydeligt, hvorledes derved kan vindes i Henseende til den grammaticalske Interpretation og til at forstaae de gamle Sprog, fornemmeligen det latinske. Naturligviis maa den Sædvane, ligesom at oversætte efter Meningen, uden rigtigheden at have fattet de enkelte Ord, grammaticalsk Forbindelse og Ordbygning, lede til et overfladeligt og usikkert Begreb. Just disse skadelige Følger viiste sig ogsaa i de lærde Skoler i Tydskland, i hvilke den hele Læsning af de Gamle bestod i at exponere og bertere dem; usiagtig Sprogkundskab, Sikkerhed i Interpretation efter Sprogbrug og Kritik gik derved tabt; Kundskaben om og Brugen af det latinske Sprog blev endeligen blandt de Lærde selv mindre sædvanlig. Dog i Frankerigs Skoler kunne Indretninger være truffne, som ere os ubekjendte, hvorved hine Følger blive forebyggede eller afhiulpede.

Nok er det, at der i Landet mange Oversættelser af alle Slags udkomme, som just derved synes at være bestemte til Brug i Skolerne, at Originalens Text er aftrykt lige overfor.

(Af Götting. gelehrt. Anzeigen. Martis 1810. No. 38.)

2. I t a l i e n.

Rom.

Det hidtilværende, under Navn af Sapienza bekiendte, Universitet i Rom har siden de pavelige Staters Foreening med Frankrig faaet en ny Organisation; de tre forhen bestaaende sædvanlige Faculteter ere forøgede med tvende nye for de physiske Videnskaber og den skionne Literatur; ogsaa har det erhholdet en Cantsler, en Rector og en Inspector.

(Af Hann. Allg. Lit. Zeit. Martis 1810. No. 88.)

3. S p a n i e n.

Den 2 Octbr. 1809 blev i Madrid det aarlige Studiecursus aabnet med den sædvanlige Høitidelighed. Hr. D. J. Esquiverra, en af Professorene, bestilte i en Tale, at Vren og Kiærlighed

til Koes har den største Indflydelse paa Kunsternes og de skionne Videnskabers Fremgang. Studierne, som directoren, Hr. Statsraad Stanislas de Lugo, præsiderede ved denne Høitidelighed, hvortil en stor Mængde af anseelige Personer, Lærde og Literatursvensk Benner havde indfundet sig.

(Af Ten. allg. Lit. Zeit. Novbr. 1809. Intell. Bl. No. 75.)

Ifølge et kongeligt Decret bliver i enhver Provinshovedstad i Spanien oprettet et Lyceum. Disse Lyceer skulle organiseres paa samme Maade, som de i Madrid sig befindende Lyceer. Sammes Donation skal bestaae i Territorialbesiddelser. Et hvert Lyceum faaer en Administrator, der staaer under Opsyn af en Junta, som er sammensat af Directoren, Studiecensoren, Commune-Forvalteren og to Eiendomsbesiddere, som udnævnes af Intendanten. Iethvert Lyceum skal være en Studiecensor, 9 Professorer, som boe paa Stedet, og 5 Lærere udenfor. Læregienstandene ere det latinske, græske og franske Sprog, Mathematik, Physik, Naturhistorie, Geographie, Tegnekunst, Musik, Dands, Fægtekunst og de forskjellige militære Øvelser. En egen Capellan er ansat for at forklare den af Regieringen approberede Catechismus.

og undervise Eleverne i Religionens Grundsætninger. Den indvortes Bestyrelse af ethvert Lyceum er anbetroet en Director, som har en Deconomus under sig til at forvalte Huusvæsenet. Directøren skal over Eleverne udøve en Familiefaders-Ret-
tigheder; han skal haandhæve Orden og Disciplin, og vaage over Studierne og Religionen. Eleverne bære Uniform, og maae, for at kunne blive antagne, ikke være under 7 og ikke over 14 Aar gamle. De dimitteres, naar de have tilbagelagt det 18de Aar. I ethvert Lyceum ere 60 Gripladser for Sønner af fortiente civile og militære Personer.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Febr. 1810. Jnt. Bl. No. 14.)

4. W ü r t e m b e r g .

I den Württembergiske Conscriptions Forordning af 20de Aug. 1809 indeholdes i Henseende til den studerende Ungdom følgende Bestemmelser. I Løbet af sit Studiecursus, hvortil den Kongelige Studiecommission, naar den Studerende anbefaler sig ved Flid, god Opførsel og Talenter, og besidder tilstrækkelig Formue til at bestride sine Studerings Omkostninger eller nyder Stipendier, meddeler Tilladelse efter foregaaende Correspon-

denz med Conscriptionscommissionen, er den Studerende i Rollen anmærket som exempt med Betingelse. Naar det efter tilendebragt Studiecursus ved Proben viser sig, at han virkelig svarer til de om ham fattede Forventninger, saa bliver han uden Hensyn til Alder indført i den tredie Afdeling af de Conscripterede, indtil han faaer et virkeligt Statsembede, og derved bliver ganske udslettet af Rollen. Men har den Studerende ikke erhvervet sig de nødvendige Kundskaber, saa bliver det ham vel uformeent at fortsætte sine Studier, men der tages da dertil intet Hensyn hverken i Conscriptionslisten eller ved Udskrivningen til Militærtjeneste.

(Af der Rheinische Bund von V. A. Winckopp, 13de Bind. 1809. 37te Hæfte S. 26146. efter Hall. allg. Lit. Zeit. Mai 1810. Ergänzungsblatt No. 57.)

Med en Misforstaaelse af Underøvrighederne bleve de her ved Universitetet i Stutgardt studerende Indfødte tilsagte at møde i deres respective Districter i Anledning af Udskrivningen. De adlode Tilføjelsen; men saasnart Hs. Majestæt var bleven underrettet om det Foresaldne, som var aldeles stridende med

Allerhøiſtsammes Henſigter, befalede han, at vedkomnende Studerende ſkulde vende tilbage til Uni-verſitetet og at det af dem forſøgte ſkulde i Paaskeferierne indhentes.

(af offentlige Blade.)

5. B a y e r n.

Det Münchenske Regieringsblad af 3 Febr. indeholder følgende Forordning:

„Flere af vore Statsdienere have i nogen Tid indtraadt i udenlandske literære Societeter, og angive ſig i offentlige Udfærdigelfer ſom correfponderende Medlemmer eller Vreſ-Medlemmer af ſamme. Længt fra at ville vanſkeliggiøre den videnskabelige Samkvem og de derpaa beregnede videnskabelige Forbindelfer, finde Vi Os dog af flere Grunde foranledigede til, at påalægge Vore Statsdienere, at de aldrig, uden Vort Vidende, foruden deres Tienestepligter påatage ſig Forbindtligheder med ſaadanne Societeter og vedſøie den dem forundte Tienestecharacter fremmede Prædicater.“

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. Martz 1810. No. 64.)

6. S a c h s e n.

Leipzig.

Ved et allerhøiest Rescript af 10 Jan. d. A. er følgende anordnet angaaende Opnaaelsen af den juridiske Doctorværdighed ved begge Landsuniversiteterne *):

„Den juridiske Doctorværdighed skal ved Vore Universiteter i Leipzig og Wittenberg i Almindelighed kun tildeles dem, som holde Disputation uden Præses. De, som formedelt Blyhed eller Mangel af Færdighed i det latinske Udtryk maatte ønske sig en Præses, kan det i saa Henseende være tilladt at ansøge om Dispensation hos Vort Kirkeraad og Overconsistorium, imod at erlægge et forholdsmæssigt Dispensations-Quantum. Men saadanne Personer, som efter anstillet tilstræffelig Undersøgelse have vist sig som ganske uvidende og uværdige til Doctorværdigheden, og desuagtet ikke undsee sig for at ansøge samme, blive ganske og aldeles afslået med deres Ansøgning om Dispensation.“

*) Ved det herværende ere hidtil allerede ved alle Promotioner ad Facultatem Disputationerne holdte uden Præses, ved de øvrige Promotioner uden Expectance paa Cæde og Stemmae i det juridiske Facultet kun for endeel paa samme Maade.

„At erhverve sig den juridiske Doctorgrad ved fremmede Universiteter, skal vel ogsaa i Fremtiden være uformeent enhver saadan Indfødt, som det ikke allerede hidtil har været forbudet ved de i Anledning af det til Universiteterne udstædte Rescript af 29 Febr. 1729 udfærdigede Befiendtgjørelser; dog ville Vi alene i det Tilfælde lade saadanne udenlands Promoverede indrømme de dermed forbundne Fortrin i Vore Lande, naar den, som har erholdt Doctorgraden ved et udenlandsk Universitet, endnu ved et indenlandsk underkaster sig en Prøvelse (saaledes som med Hensyn til Doctores Medicinæ er foreskrevet i den 6te §. af det i Anledning af et Sanitets Collegiums Oprettelse udstædte Mandat af 13 Sept. 1768) og desuden til det juridiske Facultet ved det indenlandske Universitet, hvor han længst har studeret, eller, — hvis han ved begge Landsuniversiteterne har opholdt sig lige længe — hvor han sidst har studeret, erlægger et Nostrifications-Quantum af 50 til 100 Rdlr.“

„De juridiske Faculteter i Leipzig og Wittenberg skulle for det første ved en trykt Befiendtgjørelse bringe denne Indretning til offentlig Kundskab, og hvert Aars Rector for Fremtiden bekiendtgjøre

gigre samme for de Studerende strax ved deres
Inscription.

(Auf Neue Leipz. Lit. Zeit. Febr. 1810. Int. Bl. No. 5.)

7. Westphalen.

Cassel.

Den af Ministeren for det Indre, Hr. Greb von Wolfradt, i Forsamling af Kongeriget Westphalens Rigsstænder aflagte, Beretning om Rigets Tilstand i Aaret 1809 indeholder følgende Afsnit om Kunsterne og Videnskaberne. — Offentlig Underviisning. „Hans Majestæt Kongen har ikke alene ved enhver Anledning erklæret sig som en Beskytter af Videnskaberne; men har endog som saadan viist Sig virksom. — Universitetet i Göttingen har ved Monarkens Gævmildhed erholdt et nyt Bæxthaus, og Hs. Majestæt har allerede tilkiendegivet sin Hensigt, i næste Aar at forære samme et nyt Observatorium, som skal være dette med Rette saa berømte Institut værdigt. Hs. Majestæt har beriget Museet sammesteds med den store og siældne Samling af naturhistoriske Gienstande, som Hs. Majestæt har gjort paa sine Reiser i forskiellige Verdensdele, ligesom og med de astronomiske Instrumenter, som han for-

hen selv har betient sig af. — Collegium Carolinum i Brunsvig, som ikke længere svarede til sit Diemeed, er paa nyt igien opblomstret i den derhen forlagte og nyorganiserede Militærskole. Flere end 60 unge Mennesker af Stand blive der underviiste ikke blot i de for deres Bestemmelse nødvendige Videnskaber, men og i alle dem, som pryde en Kriger."

„Allerede ved Deres forrige Sammentkomst har min Formand und. rettet Dem, m. H., om, at Hs. Majestæt vilde tage under nærmere Overveelse, om det var raadeligt og for Videnskabernes Befordring nyttigt, at vedbeholde det med Hensyn til Kongeriget og dets Befolkning uforholdsmæssigen store Antal af fem Universiteter, eller om det ikke meget mere turde ansees hensigtsmæssigere at forbinde flere af dem. Enhver af de fordums Regentere i de Stater, som nu udgiøre Kongeriget, satte en særdeles Priis paa at have et eget Universitet, deels for at skaffe sine Undersaatter Leilighed til, i Landet selv at erhverve de nødvendige Kundskaber, deels for tillige at hidlokke Fremmede. Disse Grunde ere for Kongeriget ogsaa endnu de samme; men deres Gienstand har forandret sig: disse Provindsers indbyrdes Jalouse eksisterer ei længere. Flere af disse lærde Anstalter befinde sig

i en Tilstand, der bebuder en nærforestaaende Op-
 løsning; thi de Midler, der fordam vare bestemte
 til deres Underholdning, ere tabte med Domainer-
 ne. Under disse Omstændigheder synes det, at
 færre Universiteter, til hvis Glor de endnu levnede
 Midler kunne tilstrække, ville være tilstrækkelige
 for Rigets Trang og tillige befordre Videnskaber-
 nes Fremstridt. Hs. Majestæt har ladet Sig af-
 lægge en omstændelig Beretning om dette vigtige
 Anliggende, og ladet samme i Deres Nærværelse
 afgjøre i Statsraadet." — Ved det Kongelige Decret,
 givet i Paris den 10de Decbr. *) er det herpaa be-
 stemt, at kun 3 Universiteter: G ö t t i n g e n ,
 Halle og Marburg skulle vedligeholdes, men
 begge de andre, ligesom og Skolen i Klosterber-
 gen, forbindes med hine. — Tværksettelsen af
 denne Beslutning er bestemt til den 1 Mai, som den
 Tid, de halvaarige Forelæsninger sluttes og de nye
 begynde. I den 6 Artikel af dette Decret har Kon-
 gen opfyldt sit i forrige Aar givne Løfte, at nem-
 lig de ved de ophævede Instituter ansatte Lærere
 igien skulde ansættes ved dem, som vedbeholdtes,
 eller i Tilfælde at dette ikke var giørligt, for Livs-
 tid beholde deres Gage.

(Af Hall. allg. Lit. Zeit. März 1810. No. 61.)

*) S. forr. Avar. S. 155 ff.

Marburg.

Det glædelige Haab om en ny og bedre Ein-
genes Orden, som det Kgl. Decret af 10 Decbr.
f. A. *) opvakte ved at bestemme vort Universitets
Bedligholdelse, begynder at gaae i Opfyldelse,
og det endelig paa en Maade, som paa det tydelig-
ste lægger for Dagen Kongens og hans Raads al-
vorlige Villie, at hæve denne ved sin Alder og sine
Fortienester af Videnskabernes ærværdige Anstalt
til en høiere Glor. Vort Universitet tæller for
nærværende Tid 29 ordentlige, 4 overordentlige
Profesorer og 4 Privatlærere, altsaa tilsammen
37 Docenter. Cataloget over Forelæsningerne
i Sommersemestret bliver større end nogensinde før.
Formedelt Gaven af det den forrige tydske Ordens-
commende Lucium tilhørende Bibliothek, som be-
staar af et Antal af meere end 3000 af den nyere
Literaturs meest udsøgte Bærker, og især formedelt
de os fra de ophævede Anstalters Bibliotheker til-
sikrede Berigelser af vort, bliver dette sidste Local
nu betydeligen udvidet. Planen dertil er allerede
lagt, og med Bygningen selv skal ufortøvet begyn-
des. — Fremdeles ere henimod 40 nye Freytische
forlagte herhen fra de ophævede Universiteter, og

*) jvfr. disse Aanal. ferrige Hæfte S. 155 ff.

vi skulle endnu tillige erholde et betydeligt Antal af Beneficier, saa at nu ogsaa Udlandinge i Særdeleshed fra Ungarn, Siebenbürgen og Polen skulle deeltage i disse saavel som i hine. — Samtlige det medicinske Facultets Institutter ere de nødvendige Understøttelser bleve tilskrede.

Endnu er en Indretning, som characteriserer den i Directionen af den høiere offentlige Underviisning herskende Aand, og af Statsraad Generaldirector for den offentlige Underviisning, Baron v. Leist nyligen er bleven samtlige Universiteter Professorer bekiendtgjort ved Prorector. „Ved forskellige Universiteter, hedder det i den til Prorector stilede Skrivelse af 7 Marts, er af nogle Lærere, hvilke Følgerne af deres vigtige Bestræbelser ganske fortrinligen ligge paa Hjertet, gjort den hensigtsmæssige Indretning, at med Forelæsninger forbindes Prøvelser over Forelæsnningernes Indhold, hvorved Lærerne bringe i Erfaring, hvilke af deres Tilhørere ere de fortrinligste og flittigste. Det meget ønskede jeg, at denne Indretning blev almindelig iudført ved Deres Universitet, i det mindste hvad de mere betydelige Lærefag angaaer. En anden meget nyttig Indretning, som kan yde store Fordele især ved den Mængde af Stipendier, som befindes i Kongeriget Westphalen, er den,

at de Professorer, som ved ovennævnte med deres Forelæsninger forbundne Prøvelser, eller ved de deres Direction underlagte practiske Anstalter, eller endelig ved Privat-Omgang med de Studerende have opdaget fortrinlig duede og kundskabsrige unge Mænd, derom meddele mig Underretning umiddelbar eller ved Prorector. Jeg vil derpaa lade affatte en Fortegnelse over saadanne unge Mænd, og ikke blot tage fortrinlig Hensyn paa samme ved Fordelingen af Stipendier og Frentische, men ogsaa Tid efter anden give Regjeringen Efterretning om de meestudmærkede Hoveder, og derved sætte denne istand til, aldrig at lade den sande Fortieneste ubelønnet og uhenyttet. o. s. v.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. April 1810. Int. Bl. No. 26.)

Göttingen.

Paa de af det medicinske og af det philosophiske Facultet for Aaret 1809 udsatte Priisopgaver indløb ingen Besvarelser.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. 1810. Int. Bl. No. 1.)

Halle.

Med et Decret af Ministeren for det Indre og ved Hr. Generalstudiedirector v. Leist's For-

for ere 87 Frentische bleve forlagte fra Helm-
 stadt til Halle, hvortil ogsaa Udlændinge skulle
 have Adgang. Man forventer ogsaa endnu Sti-
 pendier. De hidtidige klosterbergske Fripladser
 for mindre formuende Lærlinge ere overdragne det
 hidtilværende kongelige Pædagogium, som fremde-
 les skal vedblive at staa under Hr. Cantsler Nie-
 meyer's umiddelbare Direction. Med den 1ste
 Mai vil denne nye Tingenes Orden, og med den 14
 Mai ville Sommerforelæsningerne tage deres Be-
 gyndelse. Bibliotheket og flere Instituter kunne
 vente betydelig Tilvæxt og Udbidelse.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Apr. 1810. Int. Bl. No. 26.)

A n n a b e r g.

Det er bekiendt, at den Realismus, som i et
 Tidrum af nogle Decennier er bleven herskende i
 Tyskland, har skadet de lærde Skoler's Anseelse
 saa meget, at derved de meest blomstrende Gymna-
 sier ere bleve ganske tilintetgjorte, eller dog
 bragte deres Undergang nær. Saa meget glæde-
 ligere er det Syn, som er det meest talende Beviis
 paa den lidt efter lidt forvandlede Tidsaand, at
 manges en Læreanstalt csterhaanden begynder igien

at reise sig, og, begunstiget udenfra, at stræbe op til sin fordums Værdighed.

Denne Bemærkning gielder om det fordum berømte Gymnasium i Annaberg, der lige indtil nu for det meste har vedligeholdt sin Glor. Ikke blot have ved samme stedse været ansatte duelige Lærere, men det har ogsaa forstignnet sit Udvortes ved en ganske ny Skolebygning, hvis Opførelse gjør en i Sandhed ædel Magistrats patriotiske Sindelag Væ.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Jul. 1809. Int. Bl. No. 29.)

Osterrigke Monarchie.

Wien.

Den 30 Oct. 1809 døde her Joh. Melchior Edler v. Birkenstock, 72 Aar gammel, af Brystvattersot. Født i Mainz, dannet i Nordtyskland, begyndte han sin Embedsbane under Maria Theresia ved det k. k. geheime Statscancellie. Formedst personlige Misforholde med Friherre v. Binder traadte han over til det bøhmiske Hofcancellie, og havde nu især Indflydelse paa Studie- og Censur-Anliggender, ligesom og paa Akademiet for de dannende Kunster. Medlem af Studiekommissionen under Keiser Joseph II, Studiereferent ved de

poreenede Hofsteden under Leopold II og til 1794, der-
 faa Medlem af Studierevisionshofcommissionen,
 blev han overalt de lysere Grundsætninger tro,
 hvilke han havde gjort sig egne. Da Opdragelsen
 blev overdraget Geistligheden, blev ogsaa han sat
 paa Pension. Et rigtigt politisk Blik, en huma-
 nistisk dannet Smag og en svt artistisk Dom, især
 i Maler- og Kobberskifterkunsten, skaffede ham en
 høi Plads i Klassen af Monarkiets fortrinligere
 Statstjenere og bedre Skribenter. Utilfreds med
 det, som skeete i de sidste Tider, trættes han ei
 ved, skönt forgiæves, at sætte sine bedre Syns-
 puncter paa Papiret, og meddele sine Bønner
 samme.

(Af Høll. Allg. Lit. Zeit. Martz 1810. No. 76.)

Forelæsningerne ved det herværende Univer-
 sitet og ved det Theresiske Ridderacademie bleve
 uden Ophold satte i Gang igien, efterat Staden var
 bleven besat af franske Tropper.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Jul. 1809. Int. Bl. No. 26.)

Ungarn.

Pesth.

Efterat de franske Tropper vare rykkede ind i Ungarn, og endnu mere efterat den vigtige Fæstning Raab var til dem overgivet, holdt mange Forældre det for raadeligt at kalde deres ved Universitetet i Pesth studerende Sønner hjem. Det kongelige ungariske Statholderskab forordnede derpaa, at Professorene, uagtet Antallet af de tilbageblevne Studerende kun var lidet, dog skulde fortsætte deres Forelæsninger og ikke lade nogen Studerende komme bort, med mindre hans Forældre udtrykkelig maatte forlange det.

(Af Allg. Jen. Lit. Zeit. Februar 1810. Int. Bl. No. 12.)

I det andet Semester af Skoleaaret 180⁸/₉ studerede ved Universitetet her 62 Theologie, 171 Jurisprudents, 179 Medicin og Chirurgie, 277 Philosophie og Landmaalerkunst. De Studerendes Totalsum beløb sig til 689. I samme Semester erholdt 5 Doctorværdigheden i Theologien, 5 i Jurisprudentsen, 11 i Medicinen, 4 i Chirurgien, 19 i Philosophien. Piarist-Gymnasiet i Pesth talte 637 og Hovednationalskolen 410 Elever.

Efter høi Befaling maatte Universitetsbygningen indrømmes til Hospital for de syge og saarede Soldater. Kun det physiske Museum, hvis Indretning kostede 12000 Gylden, forblev i den for samme bestemte Universitetsbygning. Professorerne holdte deres Forelæsninger paa forskjellige dem dertil anviste Steder.

(Af Neue Leipz. Lit. Zeit. Septbr. 1809. Int. Bl. No. 38.)

Preßburg.

Forelæsningerne ved det Kongelige Academie, som vare udsatte under Byen Preßburgs vedholdende Bombardement i Junii, bleve snart igien fortsatte.

(Af Jen. allg. Litt. Zeit. Febr. 1810. Int. Bl. No. 12.)

8. Disponible Lænde i Tydskland.

Erfurt.

Det sidste Juleprogram, som er skrevet af Hr. Prof. Dominicus, har til Titel: Quædam de novis per antiquæ Universitatis incrementis (Erfurt, hos Gørling 1809. 16 S. 4.) Folgende er et Udtog deraf:

Allerede skulde det Kgl. preussiske Decret, ifølge hvilket Universitetet skulde ophæves og dets Fonds foreenes med Stolecærariet, være sat i Udøvelse; de vacante Lærestole bleve ubesatte; mod det philosophiske Facultet, som vedblev at paastraae dets særdeles Forretter, førtes Klage; Universitetsbibliotheket skulde foreenes med andre Universiteters Bibliotheker, det physiske Museums Instrumenter, for saavidt de ikke passede for Skolerne, overlades Andre-Scepteret og samtlige Insignier bortgives, de Universitetet saavel som det philosophiske Facultet tilhørende Bygninger sælges ved offentlig Auction, de endnu værende Professorer enten ansættes andesteds eller gives Pension, og den academiske Jurisdiction ophæves. Men denne Plaan tilintetgjorde Krigen. Vel følte Universitetet Krigens Rædsler i høi Grad; flere af Professorerne bleve ved In-quartering og Contributioner bragte næsten til det Yderste, det academiske Erarium var blottet for alle Hielpemidler, Bibliotheket berøvet dets Tilskud, og Collegiebygningen tjente til Kornmagasin. Men Keiserens Nærværelse i denne By i Septbr. og Octbr. 1808 aabnede os en gladere Udsigt i Fremtiden. Det academiske Senat modtog ved en Audients de naadigste Forsikringer, hvilke ogsaa strax gif i Opfyldelse ved et keiserligt Decret af 10

Octbr. 1808, hvorved Universitetet tildeeldes 3001 Fr. 64 Cent. i aarlig Indkomst. Den 7 April 1809, da denne Dotation blev tagen i Besiddelse, var en Festsdag for os. Man var nu for det første betænkt paa, at besætte de vacante Lærepladser.

I det theologiske Facultet er een ledig Professor bleven besat, en anden udfyldt af de øvrige Professorer; en protestantisk Læreplads er endnu vacant.

I det juridiske Facultet ere tre ledige Lærepladser besatte; tvende ere endnu vacante.

Det medicinske Facultet, som havde mistet tvende Professorer, har faaet ikke blot de ordentlige, men ogsaa de overordentlige Lærepladser besatte. To ordentlige, og to overordentlige Professorer ere udnævnte, og desuden to Adjuncter.

I det philosophiske Facultet er en overordentlig Professor ansat som ordentlig, og tvende overordentlige udnævnte.

Den afdøde Procantølers Plads er besat. Desuden har Universitetet faaet sine Rettigheder og Privilegier paa ny stadfæstede. Til Udvidelse af den botaniske Have er Universitetet for kort Tid siden af Keiseren bleven overladt en dertil grændsende Have med en Bygning mod 500 Rd. Ogsaa har samme nyligen af Keiser Napoleon faaet til

Foræring Benedictiner- og Carteuser-Klosterets
samt St. Severi Stiftelses trende Bibliotheker.

(Af Jen. allg. Lit. Zeit. Febr. 1810. Int. Bl. No. 11.)

T i l l æ g.

I dette Hæfte S. 220 omtales den Cabinets-
ordre af 6 Mart. 1771, ved hvilken Naturaliesam-
lingen paa Charlottenborg blev foreenet med Ki-
benhavns Universitet. Da samme hidtil ei har været
trykt, meddeles den hermed efter Universitetets Co-
piebog (thi alle til Universitetet komne Cabinetsor-
drer bleve efter kongelig Befaling under 27 Jan.
1772 tilstillede Cancelliet):

Nach dem Ich, zur Aufnahme der Wissen-
schaften, für gut gefunden und beschlossen habe,
das Etablissement der Naturhistorie und Deconomie
auf Charlottenburg mit der Copenhagener Univer-
sität zu verbinden, und derselbigen das bey dieser
Anstalt sich befindende Naturalien-Cabinete unter
der Bedingung, daß sie solches aus ihrem Fonds
unterhalten und jährlich vermehren soll, zu schen-
cken und an selbige abliefern zu lassen, auch den
Professor Fabritius zum Professore Deconomiae
bey der hiesigen Universität zu bestellen, und ihn
noch vor der Hand, bis die Universität aus ihren
Mitteln den Fonds darzu wird ausfündig gemacht

haben, aus Meiner Cassa zu salariren; als hat die Universität nicht nur zur Empfangnehmung und Placirung des so eben erwähnten Naturalien-Cabinet's die nöthigen Verfügungen zu treffen, sondern auch gebührend dafür zu sorgen, daß die zum Besten Meiner Unterthanen errichtete Professio Oeconomica gewissenhaft verwaltet werden, und der dazu ernannte Professor, durch ein und anderes von ihr zu treffendes Arrangement, bald möglichst aus ihren eigenen Einkünften salarirt und unterhalten werden möge; als zu welchem Ende die Universität Mir des fordersamsten ihre Vorschläge zu thun haben wird.

Gegeben Christiansburg d. 6 Martii 1771.

Christian.

N. Schumacher.

An die Kopenhagener Universität.

Det er at bemærke, at Geheimeraad Thott allerede den Gang, skiont fort iforveien, var afgaaet som Universitets-Patron.

T r y k f e i l.

3. fjerde Kvartal for 1809

S. 194 Lin. 9. 10 April læs: 19 April

3 forrige Kvartal

S. 113. - 1. nærmeste l. nærmest

- 114. - 4. Slutningin l. Slutningen

5. efterlode l. efterlade

- 116. - 11. gav l. gave

- 117. - 11. det første l. den f.

- 120. - 14. Voirenett l. Voiren ic.

